

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering (RP 161/2022 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Jenni Nuutinen, undervisnings- och kulturministeriet
- specialsakkunnig Kaisa Kotomäki, undervisnings- och kulturministeriet
- utvärderingsråd Janniina Vlasov, Nationella centret för utbildningsutvärdering
- direktör Terhi Päivärinta, Finlands Kommunförbund
- ledande expert Aino Närkki, Hyvinvointiala HALI ry
- specialsakkunnig Auli Setälä, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf
- näringspolitisk sakkunnig Annakaisa Tikkinen, Bildningsarbetsgivarna rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Småbarnspedagogikens Lärarförbund SLF.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering ändras. Till lagen föreslås ett system för kvalitetsbedömning för småbarnspedagogiken med vars hjälp anordnare av småbarnspedagogik och serviceproducenter inom småbarnspedagogiken ska kunna genomföra sin lagstadgade uppgift att utvärdera den småbarnspedagogik som de tillhandahåller samt delta i extern utvärdering av sin verksamhet. Med hjälp av systemet kan Nationella centret för utbildningsutvärdering dessutom genomföra externa utvärderingar av småbarnspedagogiken, stödja anordnare och tillhandahållare av småbarnspedagogik i frågor som gäller utvärdering och kvalitetsledning samt utveckla utvärderingen av småbarnspedagogiken. I propositionen föreslås också bestämmelser om gemensamt personuppgiftsansvar för systemet och om utnyttjande av uppgifterna i informationsresursen inom småbarnspedagogiken inom ramen för systemet.

Betänkande KuUB 13/2022 rd

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag att föreskriva om ett nationellt kvalitetsutvärderingssystem inom småbarnspedagogiken. Med systemet kan man samla in och producera information som kan utnyttjas i det lokala och nationella utvecklingsarbetet inom småbarnspedagogiken. Förslaget förbättrar således förutsättningarna för både anordnare och tillhandahållare av småbarnspedagogik och Nationella centret för utbildningsutvärdering att sköta sina lagstadgade utvärderingsuppgifter. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Förslaget främjar utvärderingen av småbarnspedagogiken på lokal och nationell nivå

Den gällande lagen om småbarnspedagogik (24 §) förpliktar den som anordnar och den som tillhandahåller småbarnspedagogik att utvärdera sin verksamhet samt delta i utomstående utvärdering av sin verksamhet. Syftet med det föreslagna kvalitetsutvärderingssystemet är att göra det lättare och smidigare att klara av uppgifterna i fråga.

Utskottet anser att det föreslagna kvalitetsutvärderingssystemet är en viktig delreform och en samhällelig satsning på att utveckla utvärderingen och kvalitetsledningen inom småbarnspedagogiken. Systemet för kvalitetsbedömning inom småbarnspedagogiken och de forskningsbaserade bedömningsverktyg som fogas till det hjälper ledningen och personalen inom småbarnspedagogiken att bedöma sina verksamhetsstrukturer och den pedagogik de genomför och att utveckla dem med beaktande av barnets bästa.

Kvalitetsutvärderingssystemet producerar information till stöd för utvecklingen av småbarnspedagogiken (7 § 1 mom. i lagförslaget). Verksamheten utvecklas för aktörerna och de som anlitar tjänsterna — barnen och familjerna. Uppgifterna ska inte användas för något annat ändamål, exempelvis för jämförelse mellan daghemmen och rangordning av dem. Utskottet välkomnar att detta har beaktats vid beredningen av systemet och utvärderingsrapporteringen och betonar att frågan om utvärderingsresultatens offentlighet bör granskas också efter att systemet för kvalitetsbedömning har tagits i bruk.

Införande av det föreslagna kvalitetsutvärderingssystemet och dess funktionella och ekonomiska stöd

Sakkunniga har påpekat att även om det är frivilligt för anordnarna och tillhandahållarna att använda kvalitetsutvärderingssystemet vid bedömningen av sin verksamhet (7 § 4 mom. i lagförslaget) är de skyldiga att använda systemet för att delta i utomstående utvärderingar (7 § 5 mom. i lagförslaget). Förpliktande användning av systemet har ansetts orsaka kostnader som inte har beaktats i propositionen.

Betänkande KuUB 13/2022 rd

Med hänvisning till erhållen utredning konstaterar utskottet att syftet med att ta i bruk systemet är att få mer smidighet i den gällande lagstadgade skyldigheten för aktörerna inom småbarnspedagogiken att delta i externa datainsamlingar genom utvärderingar. Reformen har snarare ansetts underlätta insamling och sammanställning av information i externa utvärderingar inte bara för Nationella centret för utbildningsutvärdering utan också för aktörerna inom småbarnspedagogik. Dessutom bör det noteras att systemet är avgiftsfritt för användarna.

För närvarande är det svårt att genomföra nationella utvärderingar bland annat på grund av att de kontaktuppgifter som behövs vid bedömningarna är bristfälliga. Att nå cheferna och personalen inom småbarnspedagogiken med hjälp av det föreslagna kvalitetsledningssystemet har bedömts minska mängden arbete som används för externa utvärderingar. Vid beredningen av det nya systemet har uppmärksamhet fästs vid att systemet utgör en naturlig helhet tillsammans med statsförvaltningens övriga informationssystem, såsom informationsresursen för småbarnspedagogik och servicehelheten Studieinfo. Således underlättar redan införandet av själva systemet bedömningsarbetet jämfört med nuläget. Med hjälp av kvalitetsutvärderingssystemet har man å sin sida strävat efter att göra verksamheten smidigare genom att fästa särskild uppmärksamhet vid att systemet ska vara lätt att använda och tydligt.

Ibruktagandet av det föreslagna systemet kräver – liksom ibruktagandet av andra nya system – inskolning, administrativt arbete och utbildning i ibruktagandet, så det är mycket välkommet att undervisnings- och kulturministeriet har utlyst statligt specialunderstöd att sökas för dessa ändamål. Utöver det ekonomiska stödet kommer Nationella centret för utbildningsutvärdering som en del av sina lagstadgade uppgifter att stödja både kommunala aktörer inom småbarnspedagogik och privata tjänsteproducenter i införandet av systemet och genomförandet av utvärderingarna. Det är viktigt att alla aktörer inom branschen behandlas jämlikt i utvecklingsarbetet och i stödjandet av det.

Utskottet betonar att det bör reserveras tillräckligt med arbetstid och resurser för utvärderingen av småbarnspedagogiken så att den inte belastar verksamheten oskäligt mycket. Det är nödvändigt att noga följa och bedöma vilka konsekvenser införandet av systemet för kvalitetsbedömning har för aktörerna inom småbarnspedagogiken.

Utvärderingsarbetet är verkningsfullt endast när den information som fåtts om det utnyttjas.

Syftet med utvärderingen av småbarnspedagogiken är att trygga att syftet med lagen om småbarnspedagogik uppfylls, stödja utvecklandet av småbarnspedagogiken och främja förutsättningarna för barnets utveckling, lärande och välbefinnande (24 § i lagen om småbarnspedagogik). Utskottet fäster uppmärksamhet vid utvärderingens lagstadgade syfte och konstaterar att utvärderingsarbetet är ett verktyg för att utveckla småbarnspedagogiken och lyfta fram framgångar. Värdet av den information som samlats in i samband med utvärderingen ligger i att den används på rätt sätt.

Vid självutvärderingar av verksamheten inom småbarnspedagogiken är det viktigt att anordnaren och tillhandahållaren säkerställer att den information som samlats in i samband med utvärderingen, till exempel om utvecklingsbehov och välfungerande praxis, når hela organisationen ända till den högsta ledningen och beslutsfattarna.

Betänkande KuUB 13/2022 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 161/2022 rd utan ändringar.

Helsingfors 20.10.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Paula Risikko saml
vice ordförande Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Marko Asell sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Mikko Kinnunen cent
medlem Pasi Kivisaari cent
medlem Ari Koponen saf
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Sofia Vikman saml
ersättare Saara Hyrkkö gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.